

Maatalouden vesienhoito Etelä- Savossa

Suomen esitys uudelle
ohjelmakaudelle 2014 – 2020
(lopullinen päätös puuttuu)

Täydentävien ehtojen vaatimukset

- Koskevat kaikkia maataloustuen hakijoita
- Vesistön ja valtaojien varteen 1 m monivuotisen kasvillisuuden peittämä piennar (aiemmin 60 cm)
- Peltoa hoidettava hyvän maatalouskäytännön mukaisesti
- Lannan levityksen rajoitukset

Lannan levitys pellolle

- Levitys kielletty marraskuun alusta maaliskuun loppuun
- Ei lumipeitteiseen, routaantuneeseen tai veden kyllästämään maahan
- Ei-kasvipeitteiseen maahan levitetty lanta tulee aina muokata maahan vuorokauden kuluessa (aiemmin vain syksyllä levitetty)
- Talven yli kasvipeitteisenä pidettävään maahan lanta annettava sijoitettuna 15. syyskuuta lähtien

Lannan levitys vesistön lähellä

- Lannoitus on kielletty 5 metriä lähempänä vesistöä
- Seuraavan 5 metrin matkalla lannan pintalevitystä vain, jos maa muokataan vuorokauden kuluessa
- Jos maan kaltevuus on yli 15 %, on lannan pintalevitys aina kielletty

Ympäristökorvaus

- Haetaan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen kautta
- 5 vuoden sitoumus, vähimmäisala 5 ha tukikelpoista pinta-alaa (puutarhatiloilla 1 ha)
- Ei enää yläikärajaa
- Kaikki vanhat sitoumukset päättyvät 30.4.2015

Ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimukset

- Vähimmäisvaatimuksista ei makseta korvausta
- Fosforin käytön rajoitus
- Kasvinsuojelututkinto,
kasvinsuojelumuistiinpanot
- Ruiskun testaus (joka 5. vuosi)

Tilakohtainen toimenpide

- Ravinteiden tasapainoinen käyttö (54 / 200 e/ha)
- Pakollinen toimenpide kaikille, jotka sitoutuvat
- Sis. Samat vaatimukset kuin nykyisin viljavuustutkimuksesta, viljelysuunnitelmasta, lohko-kohtaisista muistiinpanoista, **suojakaistoista**, typpi- ja fosforilannoituksesta
- Yhden päivän pakollinen koulutusvaatimus, jonka antaa kunnan viranomainen (?) tai voi suorittaa netissä

Ympäristökorvausehtojen mukaiset suojakaistat

- Vesistön varteen vähintään keskimäärin 3 metrin levyinen suojakaista, vastaava suojakaista voidaan jättää myös muille kuin vesistöön rajoittuville pellonreunoille (=monimuotoisuuskaista)
- Luetaan viljelykasvin pinta-alaan

Pelto ei rajoitu vesistöön, jos

- Pellon ja vesistön välillä on vähintään 10 metriä metsää, tonttia, tietä tai muuta aluetta eikä vesi tulvankaan aikana nouse pellolle
- Pellon ja vesistön välillä on aina vähintään 10 metriä pensaikkaa, kitu- tai joutomaata tai vastaavaa eikä vesi tulvankaan aikana nouse pellolle
- Pelto sijaitsee tulvapenkereen takana ja kuivatusvedet johdetaan pellolta pois esim. pumppaamalla

Suojakaistan vaatimuksia

- Oltava monivuotisen nurmi-, heinä- tai niittykasvillisuuden peittämä
- Ei saa lannoittaa, muokata tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla
- Rikkoutunut kasvusto välittömästi uusittava (esim. rikkoutunut ojan kunnostuksen yhteydessä)
- Sadon saa korjata ja aluetta saa laiduntaa

Lohkokohtaiset toimenpiteet

- Ei ole pakko valita yhtään toimenpidettä
- Toimenpiteet valitaan ensimmäisenä sitoumusvuotena
  - Lietelannan sijoittaminen peltoon
  - Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen (esim. kuivalannan vastaanottaminen toiselta tilalta)
  - Vähennetty lannoitus 1-vuotisilla puutarhakasveilla (max 2/3 ”tasapainoisesta”)

Lohkokohtaiset toimenpiteet

- Jatkuu
  - Valumavesien hallinta
  - Ympäristönhoitonurmet
  - Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys
  - Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla
  - Peltoluonnon monimuotoisuus
  - Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Valumavesien hallinta

- (Sirppujoen ja Liminganlahden jokien valuma-alueilla); meillä **turve- ja multamailla** sekä alueilla, joilla on nykyisen ohjelmakauden aikana ollut erityistukisopimus valumavesien käsittelystä
- Toteutus säätösalaajituksella (70 e/ha) tai säätökastelu- tai kuivatusvesien kierrätysjärjestelmällä (250 e/ha)

Ympäristöhoitonurmet

- Peltolohkolla monivuotinen nurmikasvusto; lannoitusrajoitus; ei saa käsitellä kasvinsuojeluaineilla
- Suojavyöhyke, monivuotinen ympäristönurmi tai luonnonhoitopeltonurmi
- Voidaan perustaa vain 3 ensimmäisen sitoumusvuoden aikana ja säilytettävä koko sitoumusajan

Suojavyöhykenurmi (450 e/ha)

- Sijaittava Natura-alueella, pohjavesialueella **tai vesistöön tai kosteikkoon rajoittuen**
- **Oltava yli 3 metriä leveä ja voi kattaa myös koko peruslohkon**, vaikka vain osalla olisi peruste toimenpiteen toteuttamiselle
- Kasvusto on niitettävä vuosittain ja niittojäte on korjattava pois, voidaan myös laiduntaa

Monivuotinen ympäristönurmi (50 e/ha)

- Lohkon sijaittava pohjavesialueella,
(happamalla sulfaattimaalla) tai maalajin on
oltava turvetta tai multamaata
- Oltava nurmella koko sitoumuskauden,
uudistus vain suorakylvöllä
- Kasvusto on korjattava pois vuosittain ja sen
saa käyttää hyödyksi

Luonnonhoitopellot (100 e/ha)

- Meillä maksimissaan 5 % korvauskelpoisesta alasta, **vähintään 2 v. samalla loholla**
- Niitettävä joka toinen vuosi, niittojätteen saa korjata pois ja voi hyödyntää taloudellisesti
- Voidaan päättää myös kemiallisesti

Talviaikainen kasvipeitteisyys (4 / 9 / 11 e/ha)

- (Meillä) vähintään 20, 40 tai 60 % korvauskelpoisesta peltoalasta **talviaikaisesti kasvipeitteisenä (voi vaihdella vuosittain, mutta vähintään 20 %)**
- (Meillä) kasvipeitteisyyden voi toteuttaa kevennetyllä muokkauksella tai aidolla kasvipeitteisyydellä
- **Pyrittävä sijoittamaan vesistönsuojelun kannalta tärkeille lohkoille**

Ympäristösopimukset

- Solmitaan ely-keskuksen kanssa
- Sopimuksen kesto 5 vuotta
- Ei edellytä ympäristökorvauksen hakemista
- Hakijana viljelijä, rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö (kosteikon hoitosopimuksessa)
- Pienin sopimusala 0,3 ha

Ympäristösopimukset

- Kosteikon hoitosopimus
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimus
- Kurki-, hanhi- ja joutsenpeltosopimus
- Alkuperäisrotujen kasvattamissopimus
- Alkuperäiskasvien viljely

Kosteikonhoitosopimus (450 e/ha/v)

- Tarkoituksena vähentää maatalouden aiheuttamaa vesistökuormitusta ja/tai lisätä maatalousalueiden luonnon monimuotoisuutta sekä edistää riista-, kala ja raputaloutta
- Kosteikot ovat veden peittämiä alueita, jotka toimivat kiintoaineksen ja ravinteiden pidättäjinä, eliöiden pesintä- ja ruokailuympäristönä sekä maiseman monipuolistajina

Kosteikonhoitosopimus

- Voidaan tehdä alueelle, jolla on **toteutettu kosteikon rakentaminen** tai joka on jäänyt tulva-alueen tai luonnonmukaisen uoman alle; lisäksi mukaan luetaan riittävä reuna-alue
- Sopimuksen hyväksyminen perustuu ely-keskuksen tarveharkintaan

Kosteikon hoitotoimenpiteet

Esimerkiksi

- Lietteiden poisto tarvittaessa
- Mahdollisten kemiallisten saostusaineiden poisto ja lisäys
- Patojen ja uomien hoitotoimet
- Veden pinnan korkeuden seuraaminen

Ei-tuotannollisten investointien korvaus

- Kosteikkoinvestoinnit
- Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus

Kosteikon hoidossa ja ei-tuotannollisen tuen hakijana voi olla vesioikeudellinen yhteisö mikä ei kuitenkaan suoraan tarkoita osakaskuntaa vaan vesilain mukaista vesioikeudellista yhteisöä. Ohjeet yhteisön perustamiseen löytyvät vesilain (587/2011) 12 luvusta

Tässä luvussa tarkoitettu vesioikeudellinen yhteisö voidaan perustaa seuraavien vesitaloushankkeiden yhteistä toteuttamista varten:

- 1) 5 luvun mukainen ojitus;
- 2) 6 luvun mukainen keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen;
- 3) 7 luvun mukainen vesistön säännöstely;
- 4) 9 luvun mukainen puutavaran uitto;
- 5) tämän lain mukaisia toimenpiteitä edellyttävä vesistön kunnostaminen tai muuta vastaavaa tarkoitusta varten toteutettava vesitaloushanke.

Kosteikkoinvestointi (rakentaminen)

- Vähimmäispinta-ala 0,5 % valuma-alueen pinta-alasta, mutta poikkeusperusteella voi olla pienempikin (esim. maatalouden voimakas kuormitus tai kosteikkoyleissuunnitelman kohde)
- Valuma-alueella peltoa yli 10 % alasta
- Perustetaan ensisijaisesti patoamalla

Korvattavat kustannukset

- Korvataan todelliset lopulliset kustannukset
- Myös suunnittelukustannukset ja luontoissuoritukset
- Toteutettava kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla
- Ihan kaikkea ei kuitenkaan korvata, esim. maan vuokrahintaa, viranomaislupien maksuja, hakijan suorittamia kuljetuksia

Valintakriteerit

- Neljä eri tarkastelukohdetta, joista saatavissa pisteitä; jokaisesta on saatava vähintään 1 piste
- Jos rahoituksesta on tiukkaa, tehdään valinta kokonaispisteytyksen mukaan
- Enimmäistukitaso on 11 669 e/ha
- Jos kosteikon ala on 0,3 – 0,5 ha, on max tukitaso 3 225 e/kohde.